

उपसंहरति एषइति ॥ त्रिषुलोकेषु धर्मज्ञकर्मभिः कैः समन्वितेति प्रश्नोत्तरतया वक्तव्यस्य धारणरूपगंगाचरितस्य शेषतया शैलपुत्र्याविस्तारो निवेदितः प्रकृतप्रश्नोत्तरवक्तुं प्र-
तिजानीते गंगायाइति ॥ प्रभवमिति छांदसोद्भवः ऐशतेजोधारणरूपं प्रभावमित्यर्थः ॥ २७ ॥ इति रामाभिरामेश्वरी ० षट्त्रिंशः सर्गः ॥ ३६ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥
देवे शिवे ॥ सेंद्राः देवा इति शेषः ॥ साग्निपुरोगमाः अग्निपुरोगमेन सहिता इत्यर्थः ॥ सेंद्राः सर्षिगणाः पुरा इति कचित्पाठः ॥ १ ॥ अत्र सुराः सर्वे इति पुनरुक्तं अतः पाठांतरं

एष ते विस्तरोरामशैलपुत्र्यानिवेदितः ॥ गंगायाः प्रभवं चैव शृणु मे सहलक्ष्मण ॥ २७ ॥ इत्यार्षे श्रीमद्रामायणे वाल्मीकीये वालकांडे
षट्त्रिंशः सर्गः ॥ ३६ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ तप्यमाने तदा देवे सेंद्राः साग्निपुरोगमाः ॥ सेनापतिमभीप्संतः पितामहमुपा-
गमन् ॥ १ ॥ ततोऽब्रुवन् सुराः सर्वे भगवंतं पितामहं ॥ प्रणिपत्य सुराराम सेंद्राः साग्निपुरोगमाः ॥ २ ॥ येन सेनापतिर्देवदत्तो भगवता पुरा ॥
स तपः परमास्थाय तप्यते स्म सहो मया ॥ ३ ॥ यदत्रानंतरं कार्यं लोकानां हितकाम्यया ॥ संविधस्वविधानज्ञत्वं हि नः परमागतिः ॥ ४ ॥
देवतानां वचः श्रुत्वा सर्वलोकपितामहः ॥ सांत्वयन्मधुरैर्वाक्यैस्त्रिदशानि दमव्रवीत् ॥ ५ ॥ शैलपुत्र्या यदुक्तं तन्न प्रजाः स्वासुपत्निषु ॥ त-
स्यावचनमक्लिष्टं सत्यमेव न संशयः ॥ ६ ॥ इयमाकाशगंगा च यस्यां पुत्रं द्रुताशनः ॥ जनयिष्यति देवानां सेनापतिमरिंदमं ॥ ७ ॥

मन्त्रे प्रणीयं ॥ द्वितीयार्धे सुरारामेति पाठः रामसंबोधनं चैतत् ॥ २ ॥ येन रुद्रेण सेनापतिर्वीजात्मना दत्तः स परमास्थाय परमौ नमंगीकृत्य ॥ तपः तप्यते अनुतिष्ठति ॥ ३ ॥ अ-
नंतरं बीजदातुरुपरमानंतरं यत्कार्यं पुत्राकारसंपत्तये विधेयं तत्संविधस्व ॥ ४ ॥ सांत्वयन् ॥ इष्टकार्यालाभं विनानिति शेषः ॥ ५ ॥ यत् यस्मात् शैलपुत्र्या अप्रजाभवि-
ष्यथेत्युक्तं तत् तस्मात् युष्माकं स्वासुपत्निषु न प्रजाः संतीति शेषः ॥ पत्निष्विति ह्रस्वत्वं छांदसं ॥ यतस्तस्यावचनमक्लिष्टं अमोघं ॥ एवं च प्रजास्यथेति पाठकल्पना छांद-
सत्वकल्पना च विफलैव ॥ ६ ॥ तर्हि कागतिस्तत्राह ॥ इयमिति ॥ यस्यां द्रुताशनः पुत्रं जनयिष्यति सेयं आकाशगंगा आस्ते इति शेषः ॥ ७ ॥